383

82.

FACULTÉ DE MÉDECINE DE PARIS

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ-quartâ mensis Martii, Anno Domini M. DCC. XLVI.

M. PETRO CHEVALIER, Doctore Medico, Præside.

An senescentibus Oculi inflammationibus, conjunctivæ scarificatio?

I.

OCULUS undequaque tectus, circumseptus, munitus summi omnium bonorum largitoris beneficentiâ, quâ solâ non potuit contegi ut nostris prospiceret commodis, hac unâ (anticâ scilicet) parte patet, plurimis obnoxius infortuniis. Septem membranis ac tribus humoribus constans, ferè sphœricam induit formam cujus diameter una à fundo ad

corneæ pellucidæ centrum, elongatur propter peculiarem iſtius corneæ pellucidæ convexitatem, altera è contrà tranſverſalis diameter, minuitur quia depreſſum manet utrumque ſub muſculis rectis oculis latus. In foveâ oſſeâ, conicâ, parte anteriori & ſuperiori cranii collocatâ, continetur ac movetur Oculus. Nec majorem partem ejuſdem cavitatis occupat. Glandulis enim pinguedine & ſex muſculis nudatus oculus, nec duodecim lineis longitudo ejus par erit, nec quartam unciæ partem pondus ejus ſuperet. Si quid plus aut minùs, in longitudine & pondere, eadem glandularum, pinguedinis, & muſculorum habeatur ratio. Membranarum, quatuor communes, tres aliæ propriæ dicuntur. Communium extima, adnata ſeu conjunctiva nuncupatur, cujus eſt officium oculum tum oſſibus tum palpebris conjungere ut in thalamo ſuo ſtabilietur. (*a*) Hæc albicans, palpebras internè, & ſcleroticam externè, verſus globum reflexa obtegit, relicto orbiculari intervallo cujus limbo, cornea tranſlucida, ſicut lapis pretioſus auro, circumducitur. Pretioſa certè cornea cujus pelluciditas ſummopere tuenda! Criſtallinus obſcurior fiat, deprimitur: incisâ corneâ effluat foras aqueus humor, ſanatâ inciſione, renovatur: cornea verò, quartâ lineæ parte vix craſſa, ſi exulceretur, vel cicatrix in ejus totâ ſuperficie remaneat, obtunditur & inutilis prorſus fit oculus, aliunde ſanus. Nunc totus à cicatrice albicans, difformis, triſtis, quantum mutatus ab illo qui nigricante pupillâ, lætus, refulgens, auditûs & vocis vices gerit. Quandiù viget oculus, quot indicia ſumi poſſint ab oculorum inſpectione dicat quicumque in metopoſcopia non rudis? Quot amantium miniſter oculus, eorumdem proditor? quam utilis imò neceſſaria Medico ad diagnoſin ſimul & prognoſin ſagax oculi inſpectio. In ictero, oculi flavi, incipiente febre, paululum ſanguine colorati

(*a*) Fortun. Plempii Opthalmogr. Lib. III. cap. 5.

Sin in proceſſu cœpit crudeſcere morbus
Tum verò ardentes oculi *

* Virg. Georg.

urentis caloris malum demonſtrant, futurum prænuntiant. Ut valeat, abſit à conjunctivâ color omnis à nativo tantillum degener. Nullibi ſana, niſi alba. Levi tamen de causâ rubet. Frequens iſte morbus eſt *inflammatio* quam duplici therapeïâ curare tentat Medicus, alterâ generali ut ſanguinis è brachio, ſaphenâ, aut jugulari miſſione, balneo, enemate, diluentibus: alterâ particulari nempe topicis. Cum verò (ut accidit non

nunquam) ita ingravescit *inflammatio* seu *ophthalmia* ut stagnans humor ulla arte resolvi nequeat, tunc celebranda venit *scarificatio.*

I I.

SCARIFICATIO est minutissimorum vasorum ex multiplici sectione depletio. Sive igitur uno ictu, cum instrumento pluribus scalpellis armato, sive unico scalpello phlebotomo-ve crebris plagulis celebretur, nihilominus scarificationis nomen audit, hoc phlebotomiæ genus. Hæc Chirurgica, balneatoria apud germanos illa nuncupatur. Instrumenti hos in usus confecti varias pluribus in locis figuras reperire est: at quamvis aspectu primo dissimiles videantur, unum tamen & idem instrumentum exhibent. Quamvis enim lanceolarum directio alia sit perpendicularis ad cutim, alia horizantalis, & cucurbitularum alia caloris seu ignis vi, alia anthliæ seu follis aspirantis pneumatici ope sanguinem inspiret, nihil refert: eadem vasorum sectio, eadem sanguinis depletio, eadem proinde operatio, quæ in utroque casu non plus Medicinæ luminis addit quam ægrotantibus salutem. (*a*) Quantum valeat opportunè facta scarificatio, non solùm immediatè in inflammatione, sphacelo & gangrenâ affectis partibus, sed etiam mediatè ad procurandam sanguinis derivationem aut revulsionem, in cephalalgiâ, ac præsertim in oculorum inflammatione, nullus in rebus Medicis adeò peregrinus qui non fateatur. Jamjam à multis annis cognitæ & cum felici successu factæ hujusce operationis usus præscriptionem inducit, nedum proscriptionem. (*b*) Omnibus Ægypto versantibus, variarum cutis scarificationum pro mittendo vacuandoque sanguine vice sectarum venarum usus est notissimus, præsentaneumque hocce remedium apud eos habetur in capitis cùm doloribus, tum inflammationibus, atque præsertim omnibus *inflammationibus oculorum*; quæ quidem scarificatio in inflammationibus & fluxionibus humorum ex plenitudine obortis *universalis* vel *totiùs* appellatur; si verò in parte in quam humor decubuit *particularis* dicitur. Hanc particularem frequenter in usum adhibent in fluxione paululum firmatâ, in Erysipelate vel aliquâ aliâ parte inflammatâ ubi pertimescunt ne in gangrenam degeneret vel in schyrrhum abeat. Quæ ex inflammatione cujuscumque partis diù perseverante pertimescenda sunt mala, ea certè oculis præsertìm debent eò diligentissimè præcaveri si sint quædam oculorum inflammationes in quibus tanta sit va-

(*a*) V. Ambr. Paré. Lib. XII. cap. V. Laur. Heist. Chirurg. Tom. I. Tab. XII. fig. 4.

(*b*) Prosp. Alp. L. III.

sorum atonia humorisve stagnantis spissitudo, ut neque ab internorum topicorumve remediorum vi sanguis lymphaticis incarceratus vasis resolvi queat ac resorberi.

I I I.

QUAMVIS tenuissima & albicans conjunctiva, innumeris tamen, secundùm totam suam extentionem, donatur vasculis serosæ tantum sanguinis parti continendæ in statu naturali destinatis, & solo visu, nisi obstructione, inflammatione, aut post mortem injectione distentis atque oppletis, non aspectabilibus. Serosus iste latex suis in capillaribus vasis, eadem lege ac purpureus latex suis in majoribus, coercetur ac movetur. Indè ut duplex est vasorum ordo, duplex quoque laticis est progressio. Arteriosa una quæ per arterias lymphaticas; venosa altera quæ per venas. Suppeditantur arteriæ istæ lymphaticæ 1°. à tribus arteriæ carotidis externæ ramulis, quorum unus arteria musculi masseteris dictus, super os jugale ascendens ad palpebras & conjunctivam vergit, alter est arteria angularis canthi majoris, in quam desinit arteria maxillaris externa. Tertiùs verò est arteriæ maxillaris internæ propago, quæ per scissuræ sphœnomaxillaris portionem suborbitariam dictam progrediens, ad eandem partem advenit. Residuum autem sanguinem, excipit vena jugularis externa. Ideò procedit inflammatio, quia sanguis ex vasis sanguineis in vasa lymphatica protruditur, sive ab ipso sanguinis impetu, sive propter nimiam vasorum lymphaticorum dilatationem ex spissioris lymphæ præsentiâ; cujus est generis Oculi (ceu quod idem est conjunctivæ) rubor, qui nihil aliud est quam nascens inflammatio, quia tunc sanguis in vasa conjunctivæ lymphatica ad incoloratum limpidumque liquorem recipiendum tantum apta intruditur. Turbatur itaque vasorum mirabilis ordo, vasa ex lymphaticis evadunt sanguinea, adnatæ tunicæ distinctus antea nunc cum iride confunditur color, quibus modo benigni & amabiles oculi

. . . . Nunc flammea torquent
Lumina. *

* Virg. Æn.

ardet, tumet oculus, acris & quasi sale marino impregnatus depluit glandulæ lacrymalis humor, pruritu torquentur palbebræ, nec illæsa remanebit visionis porta, corneam dico, quæ minus impunè violari nequit quam internum visionis sacrarium. Texturam, crassitiem, situm, connexionem ejus sedulo inquire. Ex

vasis lympaticis texta, tunicâ innominatâ cooperta, in parte anteriori & mediâ inter utrumque oculi canthum sita, continuo palpebrarum motu polita & expurgata, in totâ sui ipsius periphœriâ cum scleroticâ & adnatâ ità conjuncta ut adsit communicatio inter vasa conjunctivæ & corneæ. Quamdiu vigent istæ membranæ, non patet communicatio; in ophthalmiâ verò totiûs conjunctivæ, sanguis in majoribus ejus vasis coacervatus, inspissatus, à tergò semper versùs corneæ limbum pulsus, affinium corneæ vasorum oscula continuo nisu distendet, lymphatico vasculosam corneæ penetrabit substantiam, tunicam innominatam sublevabit. Hìc minimis & ultimis sanguini coërcito vasis nullus nisi retrorsùm exitus datur, quem finem citò assequeris sanguinis missione, balneo, si ex plethorâ tantum originem ducat hæc inflammatio; si ex calore sanguinis, diluentibus; si verò ex sanguinis vitio, lue venereâ, scorbuticâ, curatu difficillimâ, durante causâ durabit & effectus, quodcumque feceris, oleum & operam perdes, omne topicum, inutile; felix nimium si è salubribus insalubria, è medicamentis, venena non fiant.

IV.

SANGUIS ad circulationem continuam in corpore peragendam natus, diutiùs intrà vasorum parietes immotus impunè coerceri nequit. A tergo semper adveniens sanguis, magis ac magis coacervatur, & eò plus distenduntur vasa. Prætereà requietus sanguis brevì in putredinem vergens, jam ultrà modum tensos internos vasorum corrodit parietes, tum sanguinis & vasorum fit corruptio, & ubicumquè sic stagnaverit sanguis deses, pars in abscessum brevì aut gangrænam, aut denique in sphacelum abit. Cui si præcavendo, sanando-ve malo feliciter, imò necessariò adhibeatur scarificatio, quidni & oculo iisdem in casibus mederetur? Cur majori cum cautelâ adhibita, fausto minùs omine celebraretur? De hâc autem operatione, sicut de cæteris Chirurgiæ operationibus, & Pharmaciæ medicamentis sentiendum esse dijudico. Ea est sortis humanæ conditio, ut ubi quid parùm usitati, quamvis non sine successu tamen ab aliis tentati, nosmetipsi aliquoties incassùm experti fuerimus, vituperemus & malimus tanquam nocivum repudiare inventum quod alieno ne vertat honori nostro probro metuimus, quasi probrum non esset, nolle ab aliis discere & doceri quod sine nostrorum concivium detrimento ignorare non possumus. Quotidiano usu & felici testantur Angli vesicam in collo aut in latere incidi

impunè; à noſtris, quia pluries tentata infeliciter hæc operatio, tanquam noxia ejuratur. *Ad extrahendum è veſicâ calculum diverſa-ne minùs pro re natâ debet uſurpari Chirurgia?* Nihil ſæpè aut parùm ab Agyrtis & extraneis Oculariis tentata proficit ſcarificatio conjunctivæ. Quid indè? Repudiabitur-ne? Circumforaneorum Oculariorum potiùs imperitiam & pravum inſtrumentorum delectum incuſa; noli alienum crimen in beneficam & innocuam operationem vertere. Jam in balneatorium uno ictu cum pluribus ſcalpellis, & chirurgicum qui fit ſucceſſivè cum unico ſcalpello diſtinximus ſcarificandi modum. Quoties Chirurgus ex craſsâ cute ſanguinis quantitatem revulſionis vim habentem ſcarificationis beneficio educere voluerit, balneatoriâ utatur, dummodò minutiſſima ſecentur vaſa & ſanguis ex iis educatur; nullus inter ea delectus: quænam ſecentur, nihil intereſt longè aliter in oculo. Circa hoc verſatur difficultatis cardo. Inter correpta inflammatione vaſa, pro ratione propriæ ſuæ debilitatis, plus minùs-ve varicoſa fiunt; indè efformantur majores vel minores veluti ſacculi (præſertim *ſeneſcente inflammatione*) qui magis ac magis ampliores facti, capillarium corneæ vaſorum oſtia diducunt, inter lamellas ejus viam ſibi ſternunt, & eam caligant, non ſolam: Oculus enim aliundè ſanus, nunc tanquam telâ obvelatus, fruſtrà videre tentat. Quæ modò corpora, nunc umbræ; homines, nunc phantaſmata; quæ modò lux, obſcuritas; dies, vertitur in noctem. Hujuſce generis ophtalmiæ per ſcarificationem curandæ causâ, quaſi balneatorium, ex ſecalinis Ariſtis quibus calix ejus ſquammoſus munitur, ſibi effinxerunt inſtrumentum, peniculi vel ſcopulæ inſtar, dilacerandis potiùs aſperitate ſuâ, quàm ſecandis varicoſis conjunctivæ vaſculis aptum. Secalinarum Ariſtarum loco, hordei Ariſtis utebatur Chirurgus quidam Anglus. (*a*) » Quia » verò, inquit, fragiles nimiùm & fractu faciles inter oculi glo- » bum & palpebras, ita ut novus indè exoriatur morbus, tutius » aliud inveni ſcarificatorium ex tritici ariſtis (hordeo rigidiori- » bus) compoſitum «. Aliis equiſetum majus placuit, aliis ficûs folia, os ſepiæ. Alii non meliùs conſulti, radulam quamdam ferream excogitarunt, quibus omnibus inſtrumentis ſimiliter utuntur, quam operationem vocant gallicè *broſſer l'œil.* Talis operatio, talis effectus. Jam ultrà modum tenſa, & calefacta, irritatur, accenditur conjunctiva, majora minoraque ejus vaſa indiſcriminatim lacerantur, peccant majora, minora plectun-

(*a*) Supplement. à Bened. Duddell. Chirurg. Londin.

tur, & ſtatus ejus ſit pejor priore. Quid ergò agendum? Eſt modus in rebus agendi. Periculum minantur majora tantùm quædam vaſa varicoſa, conſilioque manuque ſcarificatorium dirige, neque ſcopulis, peniculis, radulis tanquam oculo infeſtiſſimis utere. Sufficit acus chirurgica deprimendæ cataractæ apta ex utrâque parte exacuata. Totidem ſacculi herniarii, totidem ſectiones. Ne quid nimis? Depletis majoribus vaſis, citò evaneſcet per ramificationes, anaſtomoſin, ex capillaribus vaſis incarceratus ſanguis. Qualis erit inflammatio, talis erit & ſcarificatio; nec plus, nec minùs. Non ſoli conjunctivæ, & indè corneæ, ſed interno etiam oculi globo forſan ſalutaris erit hæc operatio, choroïdi, uveæ, retinæ per communicationem ramificationum carotidis externæ cum arteriâ opticâ, ita ut non tantùm conjunctivam & corneam immediatè ab ulcere & cicatrice, (quod ſolùm nobis probandum incumbit,) ſed totum etiam oculi globum ab inflammatione, gangrænâ, mediatè vindicabit hæc *ſcarificatio Chirurgica.*

V.

UBI pars aliqua inflammatione corripitur, convenit ſanguinis depletio. Sed, inquies, revulſiva tantùm, non verò derivativa. Ergò nec partis inflammatæ ſcarificatio, quia eò major ſanguinis copia in partem affectam fertur. Quis dubitat à revulſione eſſe ordiendum, in eâ perſeverandum? Sed tandem nullus-ne erit revellendi finis? Si revulſionis vim omnem eluſerit malum pervicax; ſi mollitie pulsûs, eucraſiâ totius reliqui corporis, functionum cæterarum omnium integritate conſtet nullam eſſe plethoram in toto corporis habitu præter vitium loci, quid derivationem reformidabis? Revulſionem primò neceſſariam aſſerimus, nedùm illi repugnemus. At incaſsùm celebratâ revulſione, tunc tutò ac ſecurè, tunc neceſſariò ad derivationem tanquam ad ſacram anchoram nec immeritò confugimus. Ea ſola ſalus, eò ſecurior, quòd revulſione præviâ, depleta ſatis vaſa nullum derivationi immediatè ex parte affectâ faciendæ periculi metum relinquunt. Inſtas, ſi non nociva hæc ſcarificatio, ſaltem inutilis, quia nullus ferè ſanguis ex vaſis exiguiſſimis elicitur. Quid, ſi iſte nullus ferè ſanguis, ſolus noceat, ſolus foveat inflammationem? Quid optas ampliùs? At effectus & expertiſſimorum virorum teſtimonia alienam eſſe à vero hanc objectionem pro-

nunciant, quia certum est ſcarificationis ut & venæ ſectionis beneficio æquè craſſum ſanguinem & eamdem quantitatem detrahi. Tange nonnihil membranam, inquiunt, dolorem excitas *(a)*, à fortiori quid mali non advehet conjunctivæ ſcarificatio? In eo præſtat noſtra ſcarificatio, quia nulla laceratio, nulla inutilis inciſio. Ergò dicis, non ſcarificatio, ſed punctura? Puncturam apage. Neſcis ſtructuram corneæ tendineam, nerveam, membranoſam reformidare puncturam quamcumque. Punctus tendo, ſolâ inciſione curatur. Fiat igitur inciſio, quæ pluries repetita variis in conjunctivæ locis, ubi opus eſt, ſtrangulatas ubiquè partes laxet, captivum ac deſidem ſanguinem liberet. Quod ſi eodem quo monuimus modo, iis oculi inflammationibus, quæ nullâ priùs arte curari potuêre, celebrata hæc ſcarificatio proſperum habeat exitum, neceſſariò concludendum venit,

Ergò ſeneſcentibus Oculi inflammationibus, conjunctivæ ſcarificatio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Claudius Perſon.	*M. Joannes-Stephanus Guettard, è Regiâ ſcientiarum Academiâ, & Cenſor Regius.*	*M. Joannes Beſſe, Dotariæ Hiſpaniarum Reginæ, dum viveret, Medicus Primarius.*
M. Ludovicus-Renatus Desbois.	*M. Natalis-Maria de Gevigland.*	*M. Antonius de Juſſieu, Regi à ſecretis, Regiæ ſcientiarum Academiæ, Regiarumque Societatum Angliæ & Pruſſiæ Socius, Botanices in Horto Regio Pariſienſi Profeſſor ac Demonſtrator.*
M. Carolus-Ludovicus Liger.	*M. Franciſcus-David Heriſſant.*	*M. Joannes-Baptiſta-Thomas Martinenq, Chirurgiæ Gallico Idiomate Profeſſor deſignatus.*

Proponebat Pariſiis STEPHANUS POURFOUR-DU-PETIT, Pariſinus, in Supremo Senatu Pariſienſi Patronus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1746, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1746.